

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
Навчально-науковий інститут економіки
Кафедра економіки, обліку і оподаткування

ВСТУП ДО ФАХУ

Методичні вказівки до самостійної роботи
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування»
усіх форм навчання

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри економіки,
обліку і оподаткування
Протокол № 11 від 28 серпня 2023 року

ЧЕРНІГІВ 2023

Вступ до фаху. Методичні вказівки до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» усіх форм навчання/ Укладач: Ю.М. Перетяцько – Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2023. 35 с.

Укладач: ПЕРЕТЯТЬКО Юлія Митрофанівна, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування Національного університету «Чернігівська політехніка»

Відповідальний за випуск: ДЕРІЙ Жанна Володимирівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, обліку і оподаткування Національного університету «Чернігівська політехніка»

Рецензенти: ГНЕДІНА Катерина Володимирівна, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування Національного університету «Чернігівська політехніка»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	4
2. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	6
3. ТЕСТИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ	11
4. ТЕМАТИКА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ	24
5. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	25
6. СЛОВНИК ТЕРМІНІВ З КУРСУ	26
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	34

ВСТУП

Самостійна робота здобувача вищої освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних навчальних занять без посередньої участі науково-педагогічного працівника.

Самостійна робота з дисципліни “Вступ до фаху” передбачає опрацювання навчального матеріалу, виконання практичних та індивідуальних завдань, тестування, підготовку до практичних, контрольних заходів тощо.

Для опрацювання над матеріалом, який включений до самостійної роботи здобувач вищої освіти може скористатися фондом бібліотеки Університету, навчальними кабінетами та комп'ютерним класом, можливостями інтернету або проводити підготовку у домашніх умовах.

Методичні вказівки до самостійної роботи включають перелік питань до самостійної підготовки, практичні завдання або ситуації, завдання до навчально-дослідної роботи, тестові завдання, а також словник термінів які вживаються у курсі “Вступ до фаху”.

Теоретичний та практичний матеріал, який винесений для самостійного опрацювання може бути включений у поточний та підсумковий контроль.

При самостійному опрацюванні над матеріалом здобувачу вищої освіти слід дотримуватися принципів та норм академічної доброчесності. У випадку наявності ознак порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація та фабрикація, несамостійне виконання завдань тощо), які були виявленні при виконанні завдань до здобувача вищої освіти можуть бути застосовані такі дії: повторне вивчення відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету.

1. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Тема 1. Виникнення та становлення професії бухгалтер. Мета і завдання дисципліни “Вступ до фаху”. Передумови виникнення професійної облікової діяльності. Основні історичні етапи розвитку бухгалтерського обліку. Основні закономірності розвитку професії бухгалтера та адаптація до сучасних вимог.

Тема 2. Університетська освіта в контексті Болонського процесу. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Принципи формування змісту кваліфікацій і структур ступенів. Запровадження кредитно-модульної системи

Тема 3. Національний університет «Чернігівська політехніка» у системі університетської освіти. Історія розвитку Національного університету «Чернігівська політехніка». Структура університету. Кафедра економіки, обліку і оподаткування: історія розвитку, видатні вчені та випускники. Підготовка бухгалтерів на кафедрі економіки, обліку і оподаткування. Тенденції розвитку бухгалтерської освіти в Україні та в Національному університеті «Чернігівська політехніка».

Тема 4. Студентське самоврядування як невід'ємна частина громадського самоврядування університету. Структурні одиниці системи студентського самоврядування НУ «Чернігівська Політехніка». Мета діяльності студентського самоврядування. Студентське самоврядування у захисті прав та інтересів здобувачів вищої освіти та їх роль в управлінні Університетом.

Тема 5. Організація навчального процесу в університеті. Навчання як вид діяльності людини та його структура. Мета, мотив та дії процесу навчання. Форми організації навчання, їх зміст і завдання. Поняття студентоцентрованого навчання здобувачів у вищих навчальних закладах. Права і обов'язки здобувачів вищої освіти. Особливості навчання здобувачів на освітньому рівні «бакалавр». Академічна мобільність здобувачів. Неформальна освіта. Поточне і підсумкове оцінювання результатів навчання. Забезпечення якості освітнього процесу. Етичні принципи поведінки в університеті.

Тема 6. Зміст освітньої програми «Облік і оподаткування». Мета, завдання та призначення освітньої програми. Дисципліни циклу загальної і професійної підготовки. Обов'язкові і вибіркові дисципліни. Поняття індивідуальної освітньої траєкторії здобувача. Програмні компетентності і результати навчання. Зміст і структура навчального плану.

Тема 7. Організація самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти.

Завдання самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти. Види самостійної та індивідуальної роботи. Планування самостійної роботи. Опрацювання інформаційних джерел. Вимоги до оформлення виконаних індивідуальних і самостійних робіт. Вимоги до оформлення списку використаних джерел згідно державних стандартів.

Тема 8. Науково-практична підготовка здобувачів вищої освіти. Організація науково-дослідної роботи на кафедрі з метою створення середовища для наукового пошуку здобувачів вищої освіти. Науковий клуб здобувачів вищої освіти «Юні агенти змін». Практична підготовка здобувачів вищої освіти (навчальна та виробнича практика).

Тема 9. Організація підготовки фахівців з обліку і оподаткування. Основні професійні вимоги до бухгалтерів та їх функціональні обов'язки. Посади, які займають фахівці з обліку і оподаткування. Завдання, обов'язки, професійні знання та кваліфікаційні вимоги до фахівців з обліку і оподаткування. Сучасні професійні вимоги до бухгалтерів. Сертифікація бухгалтерської діяльності. Етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

Тема 10. Загальні поняття про бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит. Роль бухгалтерського обліку в системі управління підприємством. Мета бухгалтерського обліку. Загальні поняття про процес і стадії бухгалтерського обліку. Користувачі обліково-аналітичної інформації та їх інформаційні потреби. Первинні документи в роботі бухгалтера, податківця, митника. Розуміння важливості сплати податків в системі формування доходів державного та місцевих бюджету. Функції податкової та митної служби: спільне та відмінне. Роль аналізу в управлінні підприємством. Аудит як вид професійної діяльності.

2. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Завдання 1. Опишіть основні особливості бухгалтерського обліку залежно історичного етапу його розвитку.

Таблиця 1 – Особливості розвитку бухгалтерського обліку

Країна	Основні риси
Древній Єгипет, Месопотамія, Персія, Індія, Китай	
Древній Єгипет, Месопотамія, Персія, Індія, Китай середньовіччя	
Італія	
Франція	
Німеччина	

Завдання 2. Опишіть основні особливості бухгалтерського обліку залежно історичного етапу його розвитку.

Таблиця 2 – Особливості розвитку бухгалтерського обліку в Україні

Період	Основні риси
Дослов'янський період	
Період княжної доби	
XVI-XVIII століття	
к. XVIII – п. XX століття	
XX століття	

Завдання 3. Розробити та зобразити графічно у форматі jpeg власний герб бухгалтерів.

Завдання 4. Зобразити графічно у форматі jpeg структуру Національного університету “Чернігівська політехніка”.

Завдання 5. Зобразити графічно у форматі jpeg структуру Національного університету “Чернігівська політехніка”.

Завдання 6. Подумайте та зобразіть графічно у форматі jpeg ідеального фахівця з обліку і оподаткування.

Завдання 7. Охарактеризуйте зміст м'яких навичок для фахівця у сфері обліку і оподаткування.

Таблиця 3 – Характеристика м'яких навичок для фахівця у сфері обліку і оподаткування

М'яка навичка	Характеристика
Комунікація	
Робота в команді	

Критичне мислення	
Креативність	
Емоційний інтелект	
Лідерство	
Етика	

Завдання 8. Які із перелічених м'яких навичок важливі для фахівця у сфері обліку і оподаткування. Оберіть 10 найважливіших та ранжуйте їх. Обґрунтуйте відповідь.

Таблиця 4 – Характеристика м'яких навичок для фахівця у сфері обліку і оподаткування

М'яка навичка	Номер в рейтингу	М'яка навичка	Номер в рейтингу
Комунікація		Особистий бренд	
Робота в команді		Ведення перемовин	
Критичне мислення		Гумор	
Креативність		Відповідальність	
Емоційний інтелект		Написання текстів	
Лідерство		Впевненість у собі	
Етика		Критика	
Управління часом		Стресостійкість	
Делегування обов'язків		Ентузіазм	
Спостережливість		Самооцінка	
Володіння англійською мовою		Товариськість	

Завдання 9. Зробити підбірку онлайн курсів з розвитку м'яких навичок для фахівця у сфері обліку і оподаткування. Результати необхідно звести у таблицю 3.

Таблиця 5 – Перелік онлайн курсів з розвитку м'яких навичок для фахівця у сфері обліку і оподаткування

М'яка навичка	Назва онлайн платформи, курсу та посилання на неї
Комунікація	
Робота в команді	
Критичне мислення	
Креативність	
Емоційний інтелект	
Лідерство	
...	

Завдання 10. Дайте визначення наступним поняттям.

1. Академічна доброчесність	10. Лекція
2. Академічна мобільність	11. Лабораторне заняття
3. Атестація	12. Практичне заняття

4. Вища освіта	13. Семінарське заняття
5. Індивідуальна освітня траєкторія	14. Індивідуальне заняття
6. Освітній процес	15. Консультація
7. Освітня програма	16. Поточний контроль
8. Студентоцентроване навчання	17. Семестровий контроль
9. Формальна освіта	18. Неформальна освіта

Завдання 11. Скласти кросворд із термінами, які зазначені у словнику (не менше 15 термінів).

Завдання 12. Навести приклади видів документів класифікованих за різними ознаками.

Таблиця 6 – Види документів за класифікаційними ознаками

Класифікаційна ознака	Вид документа
Розпорядчі	
Виконавчі	
Бухгалтерського оформлення	
Первинні документи	
Зведені документи	
Зовнішні документи	
Внутрішні документи	

Завдання 13. Визначити обов'язкові та додаткові реквізити документа (рис. 1).

Постачальник ФОП Потапенко І.Л.
ЄДРПОУ , Адреса:
тел. (0462) 97-21-22
Р/с в
МФО

Одержувач Монтаж Хропаций Ігор Олексійович
тел.

СЧЕТ № П-000271
від 9 Вересня 2022 р.

№	Товар	Од.	Кіл-ть	Ціна	Сума
1	Рейка 25*40*3 м (0,003 м3)	шт.	17,00	25,00	425,00
Всього:					425,00

Всього на суму:
Чотириста двадцять п'ять гривень 00 копійок

Відвантажив(ла) _____ **СПЛАЧЕНО** _____ Отримав(ла) _____
за дов. № від . . .

УВАГА! ЗАВЖДИ в НАЯВНОСТІ:

1) Цемент	7) Полікарбонат сотовий, монолітний
2) Будівельні суміші	8) Гідробар'єри, паробар'єри
3) Гіпсокартон. CD, UD профіль.	9) Мінеральна вата ІZOVAT, НЕМАН
4) Газоблок	10) Екструдований пінополістирол
5) Сайдинг, Вагонка ПВХ	11) ОСВ
6) Водостічні системи ПВХ	12) Профнастил, металочерепиця

Дякуємо за покупку!!!

Рисунок 1 – Форма документа

Завдання 14. Визначити чи є документ дійсним (рис. 2)?

Товарний чек КО000048256 від 15.11 11:50:18

ФОП Баранова Вікторія Олегівна
ІД: 3063512622
14017 м. Чернігів, вул. Мазепи, 48
тел. 77-51-87, 67-52-63, телефон відділу доставки 641-041

№	Код	Найменування товару/послуги	Кількість	Ціна	Сума
1	29 251	ЛОКЕР Мінівалік "Велюр" 15/ 50мм	3 шт	13,00	39,00
2	30 509	ЛОКЕР Мінівалік "Гірлант" 30/150мм	1 шт	28,00	28,00
3	4 176	Кут 30 СМЕРЕКА	2,7 м.п.	23,00	62,10
Всього:					129,10

Усього найменувань 3, на суму 129,10 грн
Оплата платіжною картою: 129,10 грн

Підтверджую факт огляду товару, перевірку його споживчих якостей і відсутність механічних пошкоджень

Відпустив _____ Отримав _____

Доставка товарів тільки до під'їзду !

СПЛАЧЕНО
20 Р

Рисунок 2 – Форма документа

Завдання 15. На основі ОПП “Облік і оподаткування” вказати програмні результати для наступних дисциплін:

1. Вступ до фаху.
2. Основи академічного письма.
3. Політекономія.
4. Нормативно-правове забезпечення обліку і оподаткування.
5. Бухгалтерський облік.
6. Податкова система.
7. Теорія економічного аналізу.
8. Звітність підприємств.
9. Інформаційні системи і технології в обліку та оподаткуванні.
10. Аудит.
11. Управлінський облік.

Завдання 16. На основі ОПП “Облік і оподаткування” вивчення яких дисциплін дозволить розвинути наступні компетентності (табл.7).

Таблиця 7 – Компетентності ОПП “Облік і оподаткування”

Назва компетентності	Назва дисциплін
ЗК03. Здатність працювати в команді.	
ЗК07. Здатність бути критичним та самокритичним.	
ЗК09. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	
СК02. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв’язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.	
СК04. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб’єктів господарювання.	
СК10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов’язків.	
СК07. Застосовувати методики проведення аудиту й послуг з надання впевненості.	
СК05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.	
СК06. Здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп’ютерних технологій.	
СК04. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб’єктів господарювання.	

Завдання 17. У відповідності до порядкового номеру здобувача вищої освіти у списку групи провести дослідження щодо тлумачення бухгалтерського

терміну у науковій та фаховій літературі (табл. 8). До дослідження включити не менше 15 наукових, фахових та нормативних джерел.

Таблиця 8 – Вихідні дані

Порядковий номер здобувача у групі	Термін
1, 16	Основні засоби
2, 17	Нематеріальний актив
3, 18	Запаси
4, 19	Заробітна плата
5, 20	Капітальний ремонт
6, 21	Готова продукція
7, 22	Дебіторська заборгованість
8, 23	Реалізована продукція
9, 24	Кредит

Результати дослідження представити у вигляді таблиці (табл. 9).

Таблиця 9 – Приклад виконання завдання 8

Визначення сутності процедури ліквідації суб'єкта господарювання*

Автор	Визначення
Іванов І.І.	Це не лише повна ліквідація підприємства, але ще й реорганізація або злиття, поділ на юридичні особи тощо [1, с.5]
Ряснов І.І.	Сукупність юридичних фактів, у разі настання яких суб'єкт господарювання припиняє своє існування як правова особистість [2, с.27]
Онищенко В.	Це припинення діяльності підприємства без передачі прав та обов'язків правонаступнику, як це буває при реорганізації підприємства [3, с 70]
...	...
Цивільний кодекс України	Припинення юридичної особи в результаті: реорганізація (злиття, приєднання, поділ, перетворення) або ліквідація [15,ст. 104]
Господарський кодекс України	Припинення діяльності суб'єкта господарювання здійснюється відповідно до закону [35 ст. 59]

Завдання 18. Оформити літературні джерела, які були включені у виконання завдання 17 за ДСТУ 8302:2015.

Завдання 19. Написати есе кількістю 200-250 слів на тему: “Чому потрібно сплачувати податки”.

Завдання 20. Написати есе кількістю 200-250 слів на тему: “Моя майбутнє місце роботи”.

3. ТЕСТИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЗНАТЬ

Тема 1. Виникнення та становлення професії бухгалтер.

1. Яку країну вважають колыскою знань про бухгалтерський облік?

а) Стародавній Єгипет.

- б) Стародавня Греція.
- в) Стародавній Вавилон.

2. Первинні носії інформації про бухгалтерський облік були?

- а) Папірус.
- б) Глиняні картки.
- в) Записи на скелі.

3. Коли з'явилися перші Кодекси поведінки бухгалтерів?

- а) I ст. н.е.
- б) III ст. н.е.
- в) III ст. н.е.

4. Коли вперше з'явився термін "бухгалтер"?

- а) 1299 р.
- б) 1399 р.
- в) 1499 р.

5. Хто є автором книги "Про торгівлю і досконалого купця"?

- а) Лука Пачолі.
- б) Франческо Марчі.
- в) Бенедикт Котрульї.

6. Хто є автором книги "Трактат про рахунки і записи"?

- а) Лука Пачолі.
- б) Франческо Марчі.
- в) Бенедикт Котрульї.

7. Що зображено на емблемі бухгалтерської професії?

- а) місяць, ваги та крива Бернулї.
- б) сонце, ваги та крива Бернулї.
- в) сонце, баланс та крива Бернулї.

Тема 2. Університетська освіта в контексті Болонського процесу.

8. В якому році була укладена Болонська декларація?

- а) 1997 році.
- б) 1998 році.
- в) 1999 році.

9. В якому році Україна приєдналась до Болонського процесу?

- а) 2003 році.
- б) 2005 році.
- в) 2007 році.

10. На якому рівні вищої освіти передбачається набуття здатності до розв'язування типових задач?
- а) Початковому.
  - б) Першому.
  - в) Другому.
11. На якому рівні вищої освіти передбачається набуття здатності до розв'язування складних спеціалізованих задач?
- а) Початковому.
  - б) Першому.
  - в) Другому.
12. На якому рівні вищої освіти передбачається набуття здатності до розв'язування задач дослідницького характеру?
- А) Початковому.
  - Б) Першому.
  - В) Другому.
13. Як називається ступінь вищої освіти, який здобувається на початковому рівні вищої освіти в обсязі 120 кредитів?
- а) Молодший бакалавр.
  - б) Бакалавр.
  - в) Магістр.
14. Як називається ступінь вищої освіти, який здобувається на першому рівні вищої освіти в обсязі 180-240 кредитів?
- а) Молодший бакалавр.
  - б) Бакалавр.
  - в) Магістр.
15. Як називається ступінь вищої освіти, який здобувається на другому рівні вищої освіти в обсязі 90-120 кредитів?
- а) Молодший бакалавр.
  - б) Бакалавр.
  - в) Магістр.
16. Як називається заклад вищої освіти, який провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям ступеня молодшого бакалавру?
- а) Університет.
  - б) Інститут.
  - в) Коледж.
17. Який є найвищий рівень здобуття вищої освіти?
- а) Бакалавр.

- б) Магістр.
- в) Доктор філософії.

Тема 3. Національний університет «Чернігівська політехніка» у системі університетської освіти.

18. З якого року починається відлік історії створення Національного університету «Чернігівська політехніка»?

- а) 1950 р.
- б) 1955 р.
- в) 1960 р.

19. Скільки інститутів налічується в структурі Національного університету «Чернігівська політехніка»?

- а) 5.
- б) 6.
- в) 7.

20. До складу якого інституту відноситься кафедра економіки, обліку і оподаткування

- а) Навчально-науковий інститут економіки.
- б) Навчально-науковий інститут бізнесу, природокористування і туризму.
- в) Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій.

21. З якого року починається відлік історії створення кафедри економіки, обліку і оподаткування?

- а) 1990 р.
- б) 1993 р.
- в) 1996 р.

Тема 5. Організація навчального процесу в університеті.

22. Як називається форма здобуття вищої освіти, яка передбачає проведення навчальних занять не менше ніж 30 тижнів упродовж навчального року?

- а) Очна.
- б) Заочна.
- в) Дистанційна.

23. Як називається форма здобуття вищої освіти, яка передбачає проведення навчальних занять із використанням інформаційно-комунікаційних технологій?

- а) Очна.
- б) Заочна.
- в) Дистанційна.

24. Дайте визначення дуальній формі навчання?

а) Це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти шляхом поєднання навчальних занять і контрольних заходів під час короткочасних сесій.

б) Це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, завдяки якому оволодіння освітньою програмою відбувається за участю Університету та інших суб'єктів освітньої діяльності.

в) Це спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає навчання на робочому місці.

25. Як називається вид проведення навчальних занять на якому відбувається засвоєння теоретичного матеріалу?

а) Лекція.

б) Практика.

в) Лабораторна.

26. Як називається вид проведення навчальних занять на якому здобувач вищої освіти проводить імітаційні експерименти?

а) Лекція.

б) Практика.

в) Лабораторна.

27. Як називається вид проведення навчальних занять на якому здобувач вищої освіти проводить імітаційні експерименти?

а) Лекція.

б) Практика.

в) Лабораторна.

28. Як називається вид проведення навчальних занять на якому здобувач вищої освіти може отримати пояснення певних теоретичних положень з дисципліни?

а) Практика.

б) Семінарське.

в) Консультація.

29. Як називається вид контролю, який проводиться перед вивчення нової теми?

а) Вхідний.

б) Поточний.

в) Проміжний.

30. Як називається вид контролю, який проводиться під час лекційних та практичних занять?

а) Вхідний.

б) Поточний.

в) Проміжний.

31. Як називається вид контролю, який проводиться після вивчення циклу лекцій?

- а) Вхідний.
- б) Поточний.
- в) Проміжний.

32. Яка сума балів відповідає оцінці ECTS, яка позначається літерою “В”?

- а) 90-100.
- б) 82-89.
- в) 75-81.

33. Яка сума балів відповідає оцінці ECTS, яка позначається літерою “С”?

- а) 90-100.
- б) 82-89.
- в) 75-81.

34. Яка сума балів відповідає оцінці ECTS, яка позначається літерою “А”?

- а) 90-100.
- б) 82-89.
- в) 75-81.

35. Яку суму балів може набрати здобувач при виконанні навчального матеріалу у відповідності до мінімальних вимог?

- а) 75-81.
- б) 66-74.
- в) 60-65.

36. Як називається вид мобільності, коли здобувач вищої освіти проходить стажування у ЗВО-партнерах України?

- а) Внутрішня.
- б) Міжнародна.
- в) Віртуальна.

37. Як називається вид мобільності, коли здобувач вищої освіти проходить стажування за допомогою технологій дистанційного навчання?

- а) Внутрішня.
- б) Міжнародна.
- в) Віртуальна.

Тема 6. Зміст освітньої програми «Облік і оподаткування».

38. Який відсоток вибірових дисциплін передбачено навчальним планом?

- а) 25%.
- б) 50%.
- в) 75%.

39. Який відсоток обов'язкових дисциплін передбачено навчальним планом?

- а) 25%.
- б) 50%.
- в) 75%.

40. Як називається персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача вищої освіти?

- а) Індивідуальна освітня траєкторія.
- б) Студентоцентризм.
- в) Індивідуальний освітній шлях.

41. Як називається цикл підготовки, який забезпечує формування фахових вмінь і навичок?

- а) Професійний.
- б) Загальний.
- в) Вибірковий.

42. Як називається цикл підготовки, який забезпечує формування загально-теоретичних вмінь і навичок?

- а) Професійний.
- б) Загальний.
- в) Вибірковий.

Тема 7. Організація самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти.

43. Як називається форма організації освітнього процесу, яка відбувається без участі викладача?

- а) Індивідуальна.
- б) Самостійна.
- в) Загальна.

44. Як називається літературне джерело в якому міститься повне і всебічне дослідження однієї проблеми?

- а) Реферат.
- б) Дисертація.
- в) Монографія.

45. Як називається кваліфікаційна наукова робота в певній галузі науки?

- а) Реферат.
- б) Дисертація.
- в) Монографія.

46. Як називається перелік всіх друкованих матеріалів, виявлених з певної тематики?

- а) Картотека.
- б) Енциклопедія.
- в) Збірка.

47. Як називається літературне джерело яке публікується до початку наукової конференції?

- а) Дисертація.
- б) Тези.
- в) Наукова стаття.

48. Як називається вид навчально-наукової роботи з елементами дослідження?

- а) Курсова робота.
- б) Тези.
- в) Наукова стаття.

49. Що означає слово “реферат” з латині?

- а) Скорочую.
- б) Досліджую.
- в) Повідомляю.

50. За змістом реферати поділяються на?

- а) Репродуктивні та продуктивні.
- б) Теоретичні та практичні.
- в) Фундаментальні та прикладні.

Тема 8. Науково-практична підготовка здобувачів вищої освіти.

51. Якому джерелу притаманний обсяг 8-20 сторінок?

- а) Тези.
- б) Наукова стаття.
- в) Автореферат.

52. Яке джерело має мати обов'язкову структуру, яка затверджена згідно з законодавством?

- а) Тези.
- б) Наукова стаття.

в) Автореферат.

53. Як називають теоретичні наукові дослідження?

- а) Фундаментальні.
- б) Прикладні.
- в) Ретроспективні.

54. Як називають наукові дослідження метою яких є одержання практичного результату?

- а) Фундаментальні.
- б) Прикладні.
- в) Ретроспективні.

Тема 9. Організація підготовки фахівців з обліку і оподаткування.

55. Для якої посади необхідно здобути рівень магістра у сфері обліку і оподаткування?

- а) Бухгалтер.
- б) Касир.
- в) Головний бухгалтер.

56. Обов'язковою умовою для здійснення незалежної аудиторської діяльності є?

- а) Кваліфікаційний сертифікат .
- б) Досвід роботи.
- в) Відповідна освіта.

57. Хто із фахівців у сфері обліку і оподаткування самостійно веде облік активів і пасивів?

- а) Бухгалтер.
- б) Касир.
- в) Головний бухгалтер.

58. Хто із фахівців у сфері обліку і оподаткування розроблює та впроваджує технологічні процеси з документами?

- а) Бухгалтер.
- б) Касир.
- в) Документознавець.

59. Чи є сертифікація для бухгалтерів обов'язковою?

- а) Так.
- б) Ні.

60. Для яких фахівців у сфері обліку і оподаткування сертифікація є обов'язковою?

- а) Головний бухгалтер.
- б) Податківець.
- в) Аудитор.

61. Як називається принцип етики бухгалтера у відповідності якого бухгалтер має бути щирим у професійних стосунках?

- а) Чесність.
- б) Об'єктивність.
- в) Конфіденційність.

62. Як називається принцип етики бухгалтера у відповідності якого бухгалтер не має допускати упередженості та конфлікту інтересів?

- а) Чесність.
- б) Об'єктивність.
- в) Конфіденційність.

63. Що означає принцип етики бухгалтера “професійна компетентність та належна ретельність”?

- а) Підтримувати рівень знань у відповідності до реаліїв часу.
- б) Дотримуватись відповідних законів та нормативних актів.
- в) Не допускати упередженості, конфлікту інтересів.

64. Що означає принцип етики бухгалтера “ професійна поведінка ”?

- а) Підтримувати рівень знань у відповідності до реаліїв часу.
- б) Дотримуватись відповідних законів та нормативних актів.
- в) Не допускати упередженості, конфлікту інтересів.

65. Що означає принцип етики бухгалтера “об'єктивність ”?

- а) Підтримувати рівень знань у відповідності до реаліїв часу.
- б) Дотримуватись відповідних законів та нормативних актів.
- в) Не допускати упередженості, конфлікту інтересів.

Тема 10. Загальні поняття про бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит.

66. Що є метою бухгалтерського обліку?

- а) Складання кореспонденції рахунків.
- б) Формування фінансової звітності.
- в) Забезпечення інформацією.

67. Як називається процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства?

- а) Аудит.
- б) Ревізія.

в) Бухгалтерський облік.

68. Як називається принципи бухгалтерського обліку згідно якого фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій?

- а) Повне висвітлення.
- б) Послідовність.
- в) Безперервність.

69. Як називається принципи бухгалтерського обліку згідно якого оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати й надалі?

- а) Повне висвітлення.
- б) Послідовність.
- в) Безперервність.

70. Як називається принципи бухгалтерського обліку згідно якого доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення?

- а) Повне висвітлення.
- б) Нарахування.
- в) Безперервність.

71. Як називається вид бухгалтерського обліку згідно якого система обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства здійснюється відповідно до вимог законодавства і стандартів обліку ?

- а) Фінансовий.
- б) Управлінський.
- в) Податковий.

72. Як називається вид бухгалтерського обліку згідно якого система обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства здійснюється для внутрішніх користувачів?

- а) Фінансовий.
- б) Управлінський.
- в) Податковий.

73. Як називається вид обліку згідно якого система обробки та підготовки інформації здійснюється для визначення податкової бази за податками та платежами?

- а) Фінансовий.
- б) Управлінський.
- в) Податковий.

74. Хто є внутрішніми користувачами бухгалтерської інформації?
а) Інвестор.
б) Постачальник.
в) Керівник підрозділу.
75. Хто є внутрішніми користувачами бухгалтерської інформації?
а) Інвестор.
б) Працівник підприємства.
в) Банк.
76. Хто є зовнішніми користувачами бухгалтерської інформації?
а) Інвестор.
б) Працівник підприємства.
в) Менеджер підприємства.
77. Що є підставою для відображення господарських операцій в обліку?
а) Первинний документ.
б) Наказ керівника.
в) Майно.
78. До якого виду реквізитів належить “Назва документу”?
а) Обов’язковий.
б) Додатковий.
79. До якого виду реквізитів належить “Печатка”?
а) Обов’язковий.
б) Додатковий.
80. Як називається обов’язковий, безумовний платіж до бюджету?
а) Податок.
б) Збір.
в) Плата.
81. Які функції виконують податки?
а) Розподільчу і контрольну.
б) Розподільчу (фіскальну), регулюючу.
в) Фіскальну, контрольну.
82. Що таке податкова ставка?
а) Це величина податку на одиницю оподаткування.
б) Це частка податку в доході платника.
в) Це одиниця виміру об’єкта податку.

83. Об'єкт оподаткування це:

- а) Це предмет, який підлягає оподаткуванню.
- б) Це доходи, які підлягають оподаткуванню.
- в) Це особа, на яку законом покладено обов'язок сплачувати податок.

84. Платник податку це:

- а) Суб'єкти підприємницької діяльності, які мають взаємовідносини з бюджетом.
- б) Фізична або юридична особа, на яку законом покладено обов'язок сплачувати податок.
- в) Предмет, який підлягає оподаткуванню.

85. За допомогою фіскальної функції податків держава:

- а) Одержує постійні, стабільні кошти у вигляді податкових надходжень.
- б) Впливає на різні сторони діяльності платників податків
- в) Проводить перерозподіл вартості валового національного продукту.

86. Для чого існують податки?

- а) для забезпечення коштами дохідної частини бюджету.
- б) для забезпечення виконання державою її функцій.
- в) для соціального забезпечення громадян.

87. Як класифікуються податки в залежності від рівня державних структур?

- а) пряма, непрямі
- б) розкладні, окладні.
- в) загальнодержавні, місцеві.

88. Яким нормативним актом здійснюється регулювання аудиторської діяльності?

- а) Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні".
- б) Закон України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність".
- в) Закон України "Про аудиторську діяльність".

89. Що є метою аудиту?

- а) Складання аудиторську висновку.
- б) Висловлення думки про фінансову звітність підприємства
- в) Оцінка фінансового стану підприємства

90. Що означає аудит з латині?

- а) Той, хто складає.
- б) Той, хто спостерігає.
- в) Той, хто слухає.

4. ТЕМАТИКА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

При самостійному вивченні дисципліни здобувач вищої освіти може провести навчально-дослідну роботу за будь-якою тематикою у сфері обліку, оподаткування, аудиту та аналізу. Тематика обирається на сфері інтересів здобувача та обговорюється із викладачем. Або ж обрати одну із запропонованих тем:

1. Національний університет “Чернігівська політехніка” як флагман європейської освіти.
2. Наукові здобутки Національного університету “Чернігівська політехніка”
3. Україна як учасник Болонського процесу.
4. Особливості вищої освіти у Польщі.
5. Особливості вищої освіти у Канаді.
6. Переваги та недоліки дистанційної освіти.
7. Виклики вищої освіти у воєнний період (поствоєнний період).
8. Ефективність впровадження систем дистанційного навчання.
9. Методи фасилітації в освітньому процесі.
10. Інноваційні методи викладання у вищій школі.
11. Впровадження ігрових методів навчання в освітній процес.
12. Ігрові методи навчання як інноваційних інструмент в освітньому процесі.
13. Підготовка фахівців у сфері обліку і оподаткування у Великій Британії.
14. Підготовка фахівців у сфері обліку і оподаткування у Канаді.
15. Формування сучасних професійних компетентностей фахівців з обліку, оподаткування та аудиту.
16. Студентоцетризм як основа вищої освіти в Україні.
17. Формування твердих навичок для фахівців у сфері обліку і оподаткування.
18. Формування м’яких навичок для фахівців у сфері обліку і оподаткування.
19. Формування системи етичних принципів для фахівців у сфері обліку і оподаткування.
20. Професійні організації у сфері обліку і оподаткування в Україні.
21. Професійні організації у сфері обліку і оподаткування в Європі.
22. Особливості аудиторської діяльності в Україні.
23. Атестація та сертифікація аудиторів в Україні.
24. Спілка аудиторів України: мета, завдання та місія.
25. Сертифікація бухгалтерів як механізм удосконалення професійної діяльності.
26. Лень Василь Степанович реформатор бухгалтерського обліку.
27. Формування наукової бухгалтерської школи в Україні.

28. Житомирська бухгалтерська школа: досягнення та представники.
29. Тернопільська бухгалтерська школа: досягнення та представники.
30. Київська бухгалтерська школа: досягнення та представники

Вимоги до оформлення навчально-дослідної роботи.

1. Текст має бути набраний в текстовому редакторі MS Word. Обсяг тез – до 3-х стор. формату А4.

2. Поля: усі - по 2 см. Шрифт –Times New Roman, кегель - 12. Міжстроковий інтервал – 1. Абзацний відступ – 1,0 см. Вирівнювання - по ширині.

3. Назва роботи – через рядок великими літерами напівжирним шрифтом по центру сторінки. Далі через 1 рядок – основний текст з вирівнюванням по ширині.

4. Рисунки, схеми, діаграми повинні бути скомпоновані у вигляді єдиного об'єкту.

5. Через один рядок після основного тексту наводиться список використаних джерел 12 кеглем напівжирним шрифтом по центру сторінки.

Посилання в тексті на джерело наводиться у квадратних дужках.

Список використаних джерел оформлюється за вимогами ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

5. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Мета і завдання дисципліни “Вступ до фаху”.
2. Основні історичні етапи розвитку бухгалтерського обліку.
3. Принципи формування змісту кваліфікацій і структур ступенів.
4. Запровадження кредитно-модульної системи
5. Історія розвитку Національного університету «Чернігівська політехніка». Структура університету.
6. Кафедра економіки, обліку і оподаткування: історія розвитку, видатні вчені та випускники.
7. Структурні одиниці системи студентського самоврядування НУ «Чернігівська Політехніка».
8. Мета діяльності студентського самоврядування.
9. Студентське самоврядування у захисті прав та інтересів здобувачів вищої освіти та їх роль в управлінні Університетом.
10. Форми організації навчання, їх зміст і завдання.
11. Поняття студентоцентрованого навчання здобувачів у вищих навчальних закладах.
12. Права і обов'язки здобувачів вищої освіти.
13. Особливості навчання здобувачів на освітньому рівні «бакалавр».
14. Академічна мобільність здобувачів.
15. Неформальна освіта.

16. Поточне і підсумкове оцінювання результатів навчання.
17. Забезпечення якості освітнього процесу.
18. Етичні принципи поведінки в університеті.
19. Мета, завдання та призначення освітньої програми.
20. Дисципліни циклу загальної і професійної підготовки.
21. Обов'язкові і вибіркові дисципліни.
22. Поняття індивідуальної освітньої траєкторії здобувача.
23. Програмні компетентності і результати навчання.
24. Зміст і структура навчального плану.
25. Вимоги до оформлення виконаних індивідуальних і самостійних робіт.
26. Вимоги до оформлення списку використаних джерел згідно державних стандартів.
27. Організація науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти.
28. Основні професійні вимоги до бухгалтерів та їх функціональні обов'язки.
29. Посади, які займають фахівці з обліку і оподаткування.
30. Завдання, обов'язки, професійні знання та кваліфікаційні вимоги до фахівців з обліку і оподаткування.
31. Сучасні професійні вимоги до бухгалтерів.
32. Сертифікація бухгалтерської діяльності.
33. Етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.
34. Роль бухгалтерського обліку в системі управління підприємством.
35. Мета бухгалтерського обліку.
36. Загальні поняття про процес і стадії бухгалтерського обліку.
37. Користувачі обліково-аналітичної інформації та їх інформаційні потреби.
38. Первинні документи в роботі бухгалтера, податківця, митника.
39. Функції податкової та митної служби.
40. Роль аналізу в управлінні підприємством.
41. Аудит як вид професійної діяльності.

6. СЛОВНИК ТЕРМІНІВ З КУРСУ

Автономія університету - самостійність, незалежність і відповідальність Університету у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, установлених Законом України «Про вищу освіту»;

Академія, інститут - галузевий (профільний, технологічний, технічний, педагогічний, богословський/теологічний, медичний, економічний, юридичний, фармацевтичний, аграрний, мистецький, культурологічний тощо) заклад вищої освіти, що провадить інноваційну освітню діяльність, пов'язану з наданням вищої освіти на першому і другому рівнях за однією чи кількома галузями знань, може здійснювати підготовку на третьому і вищому науковому рівнях вищої

освіти за певними спеціальностями, проводить фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, сприяє поширенню наукових знань та провадить культурно-просвітницьку діяльність;

Академічна доброчесність - сукупність етичних принципів і визначених Законом України "Про освіту", «Про вищу освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

Академічна мобільність - можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами;

Академічна свобода - самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, установлених законом;

Акредитація освітньої програми - оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності Університету за цією програмою на предмет забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти;

Атестація – це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

Вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими ніж рівень повної загальної середньої освіти;

Внутрішня академічна мобільність – навчання, викладання, проходження практики, стажування, проведення наукових досліджень тощо учасників освітнього Університету у ЗВО-партнерах України;

Віртуальна академічна мобільність – академічна мобільність, яка реалізується учасниками освітнього процесу за допомогою технологій дистанційного навчання, на основі відповідних між-інституційних угод з закордонними партнерами та ЗВО України, а також в рамках масових онлайн курсів та спільних міжнародних онлайн курсів;

Внутрішньоуніверситетська академічна мобільність - академічна мобільність, яка реалізується учасниками освітнього процесу в рамках Університету, шляхом направлення на один семестр на навчання за іншою освітньою програмою.

Галузь знань – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна галузь освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей;

Групова академічна мобільність – навчання, викладання, проходження практики, стажування, проведення наукових досліджень групою учасників освітнього процесу у ЗВО-партнерах, організовані Університетом з метою реалізації освітніх, академічних та дослідницьких програм тощо

Дистанційна форма здобуття освіти - це індивідуалізований процес здобуття освіти, що відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Доктор філософії - це освітній і водночас науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра.

Дуальна форма здобуття вищої освіти - це спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом від 25 відсотків до 60 відсотків загального обсягу освітньої програми на основі договору.

Бакалавр - це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) - система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС;

Електронний підручник (посібник) - електронне навчальне видання із систематизованим викладом навчального матеріалу, що відповідає освітній програмі, містить цифрові об'єкти різних форматів та забезпечує інтерактивну взаємодію;

Загальні компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної сфери, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача вищої освіти в різних галузях та для його особистісного розвитку;

Заочна форма здобуття вищої освіти - це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти шляхом поєднання навчальних занять і контрольних заходів під час короткочасних сесій та самостійного оволодіння освітньою програмою в період між ними.

Здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються в Університеті на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації; Індивідуальна освітня траєкторія - персональний шлях реалізації особистісного

потенціалу здобувача вищої освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в Університеті реалізується через індивідуальний навчальний план;

Індивідуальний навчальний план - документ, що визначає послідовність форми і темп засвоєння здобувачем вищої освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється Університетом у взаємодії зі здобувачем вищої освіти за наявності необхідних для цього ресурсів;

Індивідуальне заняття – це вид навчального заняття, яке проводиться з окремими здобувачами вищої освіти з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальна академічна мобільність – навчання, викладання, проходження практики, стажування, проведення наукових досліджень в індивідуальному порядку учасників освітнього процесу у ЗВО-партнерах з метою реалізації індивідуальних освітніх, академічних та дослідницьких програм тощо;

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання й визнання, який отримано, коли екзаменаційна комісія Університету встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту;

Консультація – це вид навчального заняття, на якому здобувач вищої освіти отримує відповіді від НПП на конкретні запитання або пояснення окремих теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування в межах навчальної дисципліни.

Коледж - заклад вищої освіти або структурний підрозділ університету, академії чи інституту, що провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям ступеня бакалавра та/або молодшого бакалавра, проводить прикладні наукові дослідження та/або творчу мистецьку діяльність.

Компетентність – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей;

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання;

Кредитна мобільність — навчання у закладі вищої освіти, відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та/або відповідних компетентностей, результатів навчання (без здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи), що будуть

визнані у закладі вищої освіти постійного місця навчання вітчизняного чи іноземного учасника освітнього процесу.

Лекція – це основний вид проведення навчальних занять в Університеті, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу.

Лабораторне заняття – це вид навчального заняття, на якому здобувач вищої освіти під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні експерименти чи дослідження з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Ліцензування – процедура визнання спроможності Університету провадити освітню діяльність відповідно до ліцензійних умов провадження освітньої діяльності;

Магістр - це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми.

Молодший бакалавр - це освітній або освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньої програми, обсяг якої становить 120 кредитів ЄКТС.

Мережева форма здобуття вищої освіти - це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, завдяки якому оволодіння освітньою програмою відбувається за участю Університету та інших суб'єктів освітньої діяльності, що взаємодіють між собою на договірних засадах.

Міжнародна академічна мобільність – навчання, викладання, проходження практики, стажування, проведення наукових досліджень тощо учасників освітнього процесу Університету у ЗВО-партнерах поза межами України;

Національна рамка кваліфікацій – цілісний міжнародно зрозумілий опис національної шкали кваліфікацій у термінах компетентностей, через який усі кваліфікації та інші навчальні досягнення, зокрема у вищій освіті, можуть бути виражені й співвіднесені між собою в узгоджений спосіб.

Освітня кваліфікація - це визнана Університетом та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність установлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей).

Освітня діяльність – діяльність Університету, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу в формальній та/або неформальній освіті, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої освіти за відповідними спеціальностями на певних рівнях вищої освіти (початковому рівні (короткий цикл) вищої освіти, першому (бакалаврському) рівні, другому (магістерському) рівні, третьому (освітньо-науковому) рівні).

Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться в Університеті через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма - єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації. Особа з особливими освітніми потребами – особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти;

Очна (денна, вечірня) форма здобуття вищої освіти - це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять та практичної підготовки не менше 30 тижнів упродовж навчального року. Очна форма навчання є основною.

Практичне заняття – це вид навчального заняття, на якому НПП організує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачами вищої освіти відповідно сформульованих завдань.

Педагогічна діяльність - інтелектуальна, творча діяльність педагогічного (науково-педагогічного) працівника або самозайнятої особи в формальній та/або неформальній освіті, спрямована на навчання, виховання та розвиток особистості, її загальнокультурних, громадянських та/або професійних компетентностей;

Перепідготовка – освіта дорослих, спрямована на професійне навчання з метою оволодіння іншою (іншими) професією (професіями);

Підвищення кваліфікації – набуття особою нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань;

Проектна група – визначена наказом ректора Університету група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які відповідальні за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти, фахової передвищої освіти та в сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами;

Результати навчання – знання, вміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів;

Семінарське заняття – це вид навчального заняття, на якому викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких здобувачі вищої освіти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів).

Спеціалізація – складова спеціальності, що може визначатися Університетом та передбачає одну або декілька профільних спеціалізованих освітніх програм вищої або післядипломної освіти;

Семінарське заняття – це вид навчального заняття, на якому викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких здобувачі вищої освіти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності - компетентності, актуальні для предметної області та важливі для успішної діяльності за певною спеціальністю;

Спеціальність – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна сфера освіти і науки, яка об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників;

Студентоцентроване навчання - підхід до організації освітнього процесу, що передбачає: заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу; створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії; побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу;

Ступенева мобільність — навчання у закладі вищої освіти, відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття ступеня вищої освіти, що підтверджується документом (документами) про вищу освіту або про здобуття ступеня вищої освіти від двох або більше закладів вищої освіти;

Стандарт освітньої діяльності – сукупність мінімальних вимог до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітнього процесу Університету, що розробляються та затверджуються центральним органом виконавчої влади в сфері освіти й науки за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. Стандарт вищої освіти – сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності Університету за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності;

Стажування – набуття особою досвіду виконання завдань та обов'язків певної професійної діяльності або галузі знань.

Структурно-логічна схема підготовки фахівців – логічна послідовність вивчення навчальних дисциплін, а також погодження їх змісту за темами в часі і є складовою стандарту вищої освіти. Розробляється для кожного рівня вищої освіти згідно з кваліфікаційними вимогами до професій (посад) фахівців. Структурнологічна схема підготовки подається у вигляді міждисциплінарних

зв'язків за певною галуззю знань або спеціальністю і діє впродовж усього терміну реалізації відповідної освітньо-професійної чи освітньо-наукової програми підготовки.

Університет - багатогалузевий (класичний, технічний) або галузевий (профільний, технологічний, педагогічний, фізичного виховання і спорту, гуманітарний, богословський/теологічний, медичний, економічний, юридичний, фармацевтичний, аграрний, мистецький, культурологічний тощо) заклад вищої освіти, що провадить інноваційну освітню діяльність за різними ступенями вищої освіти (у тому числі доктора філософії), проводить фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, сприяє поширенню наукових знань та провадить культурно-просвітницьку діяльність;

Формальна освіта - це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.

Неформальна освіта - це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Якість вищої освіти – відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості. Якість освітньої діяльності – рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, установленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Податковий Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Митний Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
3. Закон України «Про вищу освіту» : Закон України від 01.07.2014 №1556. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
5. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
6. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про його застосування : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р., №291. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua>.
7. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку України, затверджені наказами Міністерства фінансів України зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua>.
8. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.
9. Положення про організацію освітнього процесу в НУ «Чернігівська політехніка». URL: <http://surl.li/aokre>
10. Положення про індивідуальну освітню траєкторію здобувачів вищої освіти в НУ «Чернігівська політехніка». URL: <http://surl.li/affml>
11. Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу в НУ «Чернігівська політехніка. URL: <https://surl.li/afrxt>
12. Кодекс академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка». URL: <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-yakist/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>

Допоміжна:

13. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. / за ред. В.С. Леня. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 568 с.
14. Перетяцько Ю.М. Стан наукових досліджень з обліку, аналізу та аудиту. *Ефективна економіка* 2023. №3 <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.3.34>
15. Перетяцько Ю.М. Методи фасилітації при викладанні облікових дисциплін. *Конкурентоспроможність вищої освіти України в умовах*

інформаційного суспільства : збірник тез II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 11 жовтня 2019 р.). Чернігів. нац. технол. ун-т. Чернігів, 2019. С 246-248

16. Професійна етика бухгалтера: підручник. С.Ф. Голов, Я.В. Голубка, В.М. Костюченко, Р.В. Кузіна, Л.В. Чижевська. – Житомир, ПП Рута, 2022. 260 с.

17. Що таке soft skills. URL: <https://dan-it.com.ua/uk/blog/chto-takoe-soft-skill-kak-prokachat-navyki-soft-skills/>

18. Кирильєва Л. О., Шеховцова Д. Д. Сучасна концепція регуляторів з організації бухгалтерського обліку. Бізнес Інформ. 2019. № 3. С. 270- 275.

19. Жук В. М. Професійні організації у вирішенні проблем підвищення кваліфікації бухгалтерів. Облік і фінанси АПК: освітній портал. 2021. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/profesiyni-organizacii-u-virishenni-problempidvischennya-kvalifikacii-buhgalteriv.html>.

20. Nurgaliyeva N. Professional organizations of accountants and their role. Bulletin of KEU: Economy, Philosophy, Pedagogics, Jurisprudence. 2019. URL: <https://articlekz.com/en/article/27629>.

21. Професійні організації з обліку і аудиту в Європі. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*, 2021. № 5. С.93-107. URL: [http://zt.knute.edu.ua/files/2021/05\(118\)/engl_avtor/8_e.pdf](http://zt.knute.edu.ua/files/2021/05(118)/engl_avtor/8_e.pdf)

22. Розвиток бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні [Текст] : монографія / [О. О. Артем'єва та ін.]; за заг. ред. Т. М. Сторожук ; Ун-т держ. фіск. служби України, Каф. бух. обліку. - Ірпінь : УДФСУ, 2021. 256 с.

Інформаційні ресурси

23. Законодавство України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>

24. Міністерство фінансів України: веб-сайт. URL: <http://www.minfin.gov.ua>

25. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

26. Спілка аудиторів України. Офіційний сайт. URL: <https://spilka-audit.org.ua/>

27. Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. The International Accounting Standards Board (IASB). URL: <https://www.ifrs.org>.

28. Accountancy Europe. URL: <https://www.accountancyeurope.eu>.